

רוז פיזם: כל מקרה לגופו הקטן

סרטה של נילי טל, "סוד הרצח של רוז", כלל רגעים קשים מנשוא, אך התמקד במה שמעניין - חומרי החקירה של רוני רון - במקום במה שחשוב - האופן בו האם מארי פיזם התייחסה לבתה רוז. אולי, אומרת אריאנה מלמד, אין "סודות", אלא רוע אנושי בסיסי

אריאנה מלמד/פורסם: 09:32 , 28.06.11

"ילדה בת ארבע, כמו שקית חלב - כמה כוח צריך בשביל לפוצץ שקית חלב?", שואל רוני רון את החוקרים שלו שאלה רטורית, מתישהו במהלך חקירת רצח רוז פיזם, עוד לפני ששרידי הגופה והמוצץ האדום שלה נמצאו בירקון.

אבל האם זה מה שחשוב באמת? האם ההצצה לרגעיה האחרונים, בטרם הושלכה לירקון, היא המפתח לחידה? נילי טל סבורה שלא ויוצאת לשחזר את חייה הקצרים של פיזם: בת לשני הורים צעירים מדי שלא חוו מודלים משפחתיים תקינים בילדותם, נכדה לאיש שלא הכיר שום עכבה או טאבו חברתי בחייו, ילדה שמיטלטלת בין קרובים מנוכרים, בתי חולים ומוסדות רווחה בצרפת, ילדה לא רצויה, לא אהובה, חסרת סיכוי וחסרת הגנה.



רוז ומארי פיזם. לא אהבה אותה, והילדה ידעה זאת (רפרודוקציה: AFP)

חלקים מסיפור חייה נותרים לגמרי לא ברורים, אם בשל מגבלות חוקיות או בשל חוסר היכולת לראיין את כל המעורבים בחיים הללו. כיצד, אחרי שהוצאה מחזקת אביה בצרפת, בעוד אימה חייה כאן עם סבה ועושה איתו ילדים חדשים, השיבו שירותי הרווחה שם את הילדה לאם שלא התעניינה בה במשך שנים? מי שיקר למי, מי העלים עין, איפה היה הכשל שהפקיר את רוז לגורלה, האם כשל כזה אפשרי גם בישראל, מה צריך לעשות כדי למנוע אותו - אלו העניינים שנשאו סמויים מן העין ובלתי מפוענחים לגמרי, והם חשובים לטעמי יותר מעוד שקר של רוני רון. את רוז אי אפשר להשיב לחיים. ילדים אחרים אולי אפשר עוד להציל.

הסרט מתמקד בחומרי החקירה של רוני רון מפני שאין מה לעשות, הם מעניינים יותר. הם חושפים קווי אישיות פסיכופטיים מובהקים, ופסיכופטים הם יצורים מרתקים. הבחירה ב"מעניין" בהכרח הסיטה את המיקוד מן ה"חשוב", ומה שהיה חשוב יותר בחייה של רוז הוא האופן בו אמה התייחסה אליה - עד כדי כך לא אהבה אותה, שרוז עצמה ידעה זאת בגיל ארבע.



איזבל דיי, סבתה של רוז. עדות יחידה לאישיותה של מארי (צילום: ירון ברנר)

העדות היחידה על אישיותה של מארי היא גם האחרונה: נילי טל ראינה את איזבל דיי, אמה של מארי בצרפת. האם התאבדה בקפיצה מגשר סמוך לסוף המשפט בו הורשעה מארי בשידול לרצח. זהו גורל שהייתי מאחלת גם למארי ולרון עצמו - אם כי, במחשבה שנייה, הוא טוב מדי.

ואולי בעצם אין "סודות", רק רוע אנושי, שהורים אינם חפים ממנו: בסוף הסרט, בצד המלים "שקית חלב", ותמונת המוצץ האדום המרובב בבוץ מן הירקון, נשאר עוד סצינה אחת, איקונית ממש, בזיכרונו של הצופה: נילי טל, שמקריינת בסרט ומדברת במקומות שבהם נחוצים מעברים והסברים, עומדת של שפת הירקון,

בחושך, וזורקת צרור מפתחות אל המים האפלים. המצלמה מתעכבת על האדוות המעגליות. רגע של שקט.

אל המקום הזה, ככל הנראה, התנקז כל הרוע שהוביל לרצח שלה. נילי טל אומרת שביקשה לזעוק את זעקתה של רוז, שאיש לא ישב מטעמה באולם המשפט. נדמה לי שצריך היה, בסרט הזה, להרחיב את היריעה מעבר לסנסציה, לשקרים ולטרגדיה, ולזעוק את זעקתם של הילדים שיהיו הקורבנות הבאים.